

„Ma már nincsen olyan elvárás, hogy a zsidóság ne kövesse a judaizmust, vagy legyen anticionista, hiszen a zsidó kultúrát támogatják, a magyar külpolitika Izrael-barát. A zsidóság felé a jobboldal kinyújtott keze jelen van”  
– mondta a Figyelőnek a történész.



## VESZPRÉMY LÁSZLÓ BERNÁT

**Doktori témavezetője Ablonczy Balázs, aki a Békés Márton-féle irányváltásig a Kommentár törzsgárdistája volt. Most testvérével, Ablonczy Bálinttal együtt távozott. Lesz súrlódása az Ablonczyakkal, amiért szerepet kapott a folyóirat újjáépítésében?**

– Ablonczy Balázs a számomra a legnagyobb inspirációt nyújtó magyar történészek egyike. Hálás vagyok, hogy támogatja PhD-munkálataimat. Nem beszélünk a Kommentárról. Ellenben minimum visszás, hogy az érkezőmet a lap „lezülléseként” megíró baloldali sajtó nem vette a fáradságot, hogy említést tegyen a témavezetőm kilétéről. Nyilván törést okozott volna a narratívában.

**– Mennyire hosszú távú tervekkel készülnek a Kommentárnál? Lesz kurzusépítés, ahogyan Békés Márton meghirdette?**

– A konzervatív kultúra szellemi megalapozása égető feladat, hiszen a politikai térnyerést nem feltétlenül követte kulturális kibontakozás. Mondhatjuk, hogy

a politikai csatát megnyertük, most pedig kellene a szorgos kezek és elmék, amelyek az építkezésben is részt képesek – és akarnak – venni. Ennek mindenképpen tere és fóruma lesz az elveiben régi, küllemében és felkészültségében pedig új Kommentár.

**– A történészszakmában is zajlik a Kulturkampfból? Lesz törekvés a jelenlegi, nagyrészt a Kádár-rendszerből és annak a 90-es évekbe, a vadliberalizmusba áttranszponált „hagyományai” felől érkező történelmi preferenciák lerombolására, majd újjáépítésére?**

– A történészszakma mindig óvatosabb az ilyen váltások követésében. Az újabb alapult intézmények – melyeket teljesen nemtelen módszerekkel próbálnak ellehetetleníteni – kiváló szakmai

tevékenységet végeznek, büszkének kell lennünk rájuk. Ezt a hangos kritikusok is beismerik magánbeszélgetésekben. A történész különleges fajta. Nem lehet nógtni, rugdosni, hogy ezt vagy azt írjon. Időt kell hagyni neki, hogy szövmötöljön az irataival, és védelmet, hogy rá merjen mutatni a történelemben az örök érvényű igazságokra. Mivel jelenleg fensőbb részről mind a kettőre megvan a hajlandóság, gyávaság lenne nem kimutatni ezeket.

**– Milyen lesz az „új történelem”?**

– A történelem nem lesz új, hiszen az adott, ám a szókimondás, az objektivitás és a konzervatív-nemzeti narratíva remélhetőleg frissítően hat. Utóbbi különösen fontosnak tartom, noha a legkevésbé sem vagyok nacionalista ember. Teljesen értelmetlen volt az a rendszerváltást követő irányzat, amely a népre az orrlyukában vájtkáló tömegként nézett, s amely az elefántcsonttoronyban csücsülő értelmiség ingyenc fogásaként tekintett a történelemre. Olyan módon kell írni, hogy a

### NÉVJEGY

- Történész, publicista
- Huszonöt éves, nőtlen
- Alapképzését a Károli Gáspár Református Egyetemen, mesterképzését az Amszterdami Egyetemen végezte holokausztörténelem témájában
- Jelenleg az Eötvös Loránd Tudományegyetem történész PhD-hallgatója. Kutatásokat végzett Izraelben, Angliában, Hollandiában és számos hazánkkal szomszédos országban.
- Jelenleg a Mandiner.hu publicistája

### KEDVENCEK

Könyv » Jakab András és Urbán László (szerk.): Hegymenet – Társadalmi és politikai kihívások Magyarországon (2017), Tassó M. Áron: Érvék a kormányváltás mellett (2017)  
Film » A legényanya (1989)  
Zene » Akos, Slomó Arci

nép ne érezze, hogy ellene írunk – még akkor sem, ha a nemzeti történelem sötétebb fejezeteiről van szó. Egyedül így lehet küzdeni a művelődési házakat dugig töltő sarlatánok ellen.

**– Tudományos munkáiban kiemelten foglalkozik a magyar zsidóság problémáival, publicisztikáiban pedig a hazai jobboldal Izrael-szeptikusságát fejtegeti. Próbálja enyhíteni a magyarországi zsidóság féltelmeit, önmagára a közösségre is káros viszonyulását. A magyar jobboldalnak van útja a magyar zsidósághoz?**

– Nem hiszem, hogy a jobboldal feladata lenne közeledni bárkihez, hiszen a jelenlegi populista irányzat a társadalom széles rétegeinek ad lehetőséget az építőmunkához való csatlakozásra. A zsidóságnak is megvan erre a lehetősége, és örömmel látom, hogy vannak is ébredező, józan hangok. A magyar jobboldal Izrael-ellenessége más tészta: régi és kellemetlen berögzülés ez, amely a migrációs válságot és az európai terrorhullámot követően remélhetőleg örökre elhallgat. Most már talán a baloldali zsidó értelmiséggel kevésbé szimpatizáló patrióták is megláthatják, hogy dzsihadista Ahmed nemcsak az izraeli rendőrököt képes lelőni, hanem lényegében bármelyik európaikat. Ezt a korábbi, jobboldalon divatos tévedést jómagam is ismerem,

hiszen zsidó származásom megismerése előtt magam is teljesen elutasítottam Izraelt.

**– Milyen paktumot kötött a magyar zsidóság a baloldallal a háború után? Van a traumákból kiút, gyógyulási lehetőség?**

– A „paktum” egy egészségtelen és önpusztító, hallgatólagos szerződés volt: adj fel mindent, ami zsidó, cserébe az állam megvéd téged! Mindez a magyar zsidóságot egy identitásában megtört, a jövőjében bizonytalan közösséggé tette a rendszerváltás idejére. Ma már nincsen olyan elvárás, hogy a zsidóság ne kövesse a judaizmust, vagy legyen anticionista, hiszen a zsidó kultúrát támogatják, a magyar külpolitika Izrael-barát. Az állami védelmet a mai kormány szintén megadja a zsidóságnak: európai viszonylatban is kiemelkedően alacsony a hazai antiszemita incidensek száma. Ennek nem utolsósorban az is oka, hogy nincs számottevő muzulmán kisebbség az országban.

**– A magyar zsidóság megosztott. Mi lesz ennek a (Mazsihisz kontra EMIH) beháborújának a végkimenetele?**

– Nem tartom feladatommá, hogy bármifajta beháborúba beleszóljak, de világviszonylatban látszik, hogy a zsidóság egyre vallásosabb, mind dominánsabbak a konzervatív irányzatok. Az idő tehát az EMIH-nek dolgozik.

**– A jobboldal sok esetben „letolt gatyával áll” a legkülönfélébb zsidó identitások előtt. Bizalmatlan még a légkör?**

– A zsidó élet lényege a kettősség, így mindig lesznek olyanok, akiknek valami nem fog tetszeni. Ha A-t mondasz, akkor megkapod, hogy miért nem B-t, s fordítva. Ez így helyes és egészséges, de bizonyos objektív tényezők mégiscsak jobbat tesznek a többségi társadalom és a zsidó kisebbség viszonyának, mint mások. Észszerűen jobb, ha a zsidóság értékeli a vallásos és nemzeti hagyományokat, nem bizalmatlan az állam szerepével szemben, és tiszteli a többségi kultúrát. Észszerűen rosszabb, ha ateizmus, antinacionalizmus, szélsősé-

ges liberalizmus vagy a népi oldal lenézése dominál. Ha józan tájékozódási pontot keres egy nem zsidó a zsidóság ügyeivel kapcsolatban, akkor mindig érdemesebb figyelnie az ortodox vagy cionista hangokra.

**– Orbán Viktor jeruzsálemi látogatásával deklarálta az Izrael-barátságot, a hárdkór filozofizmust, és erkölcsileg is kiállt Benjámin Netanjáhu politikája mellett. Ez sokkal több, mint formálpolitikai találkozó, avagy a tőkeinjekciókért, az izraeli techcégek megjelenéséért való államfői kuncsgorgás. Ez harcostársak közötti találkozó volt. Tud ezzel lépést tartani a néppártosodott jobboldal?**

– Nem feltétlenül szükséges, hogy a teljes jobboldal lépést tartson, és irreális lenne az az elvárás, hogy egy kemény munkával dolgozó átlagos jobboldali szavazó szabadidejében Herzl Tivadar íásaival képezze magát. Teljességgel elég, hogy a mostani magyar külpolitikai irányzat az európai megmaradás szempontjából kulcsfontosságú Izrael-pártiságot képviseli, és hogy a hivatalos kommunikációban nem kapnak teret az arabpárti hangok.

**– Miben kell változnia a jobboldalnak és miben a magyar zsidóságnak, hogy bekövetkezzen a békülés?**

– Nagy ölelkezésre nem számítok, de a történelmi sérelmek tisztánlátása és őszinte beismerése, a közös egzisztenciális érdekek felismerése mindennek a kezdete. Szerencsére az első tapogatózások megtörténtek, és a kinyújtott kéz a jobboldal részéről mindenképpen jelen van.

SZERENCSES D. MÁRTON